

วิทยาการภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน

หัวข้อเรื่อง

- การจัดเตรียมผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ
- ฝึกปฏิบัติการจัดเตรียมผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ

เนื้อหาในการบรรยาย

1. การจัดทำเอกสารประกอบการสอน
 - (1) ภารกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยมีอะไรบ้าง
 - (2) สอนไปทำไม
 - (3) สอนอย่างไรจึงจะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้
 - (4) ระบบการสอนคืออะไร
 - (5) ทำไมต้องทำเอกสารประกอบการสอน
 - (6) การเขียนแผนการสอนรายวิชาและรายครั้ง
 - (7) Check List 2 9 กิจกรรม
 - (8) กิจกรรมการเตรียมความพร้อมเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ
2. แผนงานการช่วยอาจารย์จัดทำผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ
3. ก.พ.อ.-03 แบบคำขอรับการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ
4. ชุดเอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการอบรม

เรื่อง

การจัดทำเอกสารประกอบการสอน

โดย

ศ.ดร.อุทุมพร จามรมาน

19 มีนาคม 2561

หัวข้อ

1. ความนำ
2. ภารกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยมีอะไรบ้าง
3. สอนไปทำไม
4. สอนอย่างไรจึงจะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้
5. ระบบการสอนคืออะไร
6. ทำไมต้องทำเอกสารประกอบการสอน
7. การเขียนแผนการสอนรายวิชาและรายครั้ง
8. Check List 2
9. กิจกรรม

1 ความนำ

การอบรมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้อาจารย์ขอตำแหน่งทางวิชาการให้ได้เพิ่มมากขึ้น

ในการขอตำแหน่งทางวิชาการจำเป็นต้องเตรียมเอกสาร 2 ประเภท คือ

- (1) เอกสารที่แสดงความเป็นอาจารย์ซึ่งได้แก่ การเตรียมสอน ผลการสอน และจริยธรรม
- (2) เอกสารที่แสดงความสำเร็จในองค์ความรู้ได้แก่ เอกสารคำสอน บทความ ตำรา หนังสือ งานวิจัย งานสร้างสรรค์ งานประดิษฐ์ ฯลฯ

สำหรับวันนี้ต้องการให้อาจารย์ทำแผนการสอนรายวิชา ทำการสอนตามแผน และประเมินผลการสอนของตน ตลอดจนปรับปรุงการสอน เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ในการสอนรายวิชาเป็น Subset ของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งส่วนใหญ่จะระบุไว้ 3 โทเมน คือ

1. โทเมนสมอง (Cognitive) ได้แก่ ความรู้และความคิด (รู้และคิดเป็น)
2. โทเมนจิตใจ (Affective) ได้แก่ บุคลิกลักษณะ ทักษะ ค่านิยม(คนดี)
3. โทเมนด้านทักษะภาคปฏิบัติ (Skills) ได้แก่ การมีความรู้ในงาน ทำงานถูกต้องตามขั้นตอน ผลงานมีคุณภาพ

ส่วนการสอนมีหลายเทคนิค เช่น

1. สอนแบบบรรยาย
2. สอนแบบสัมภาษณ์
3. สอนแบบทำโครงการ/โครงการงาน
4. สอนแบบไปฝึกงานในสถานประกอบการ
5. สอนแบบลองผิด – ลองถูก
6. สอนแบบบรรยาย + ปฏิบัติ
7. สอนแบบให้ทำ Lab/Skop
8. สอนแบบสาธิต
9. สอนแบบให้แสดงบทบาทสมมุติ
10. สอนแบบเรียนผ่านสื่อ

ส่วนการวัดผล ได้แก่

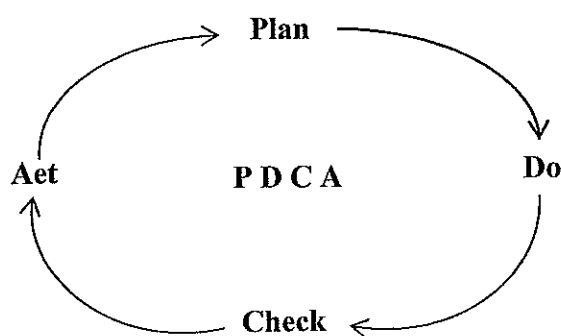
1. การสอบ(สอบปิด – เปิดหนังสือ สอบด้วยข้อสอบปรนัย อัตนัยสอบเดี่ยว สอบกลุ่ม)
2. การสัมภาษณ์
3. การสังเกตพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ
4. การประเมินผลงาน

5. การวิเคราะห์ร่องรอย
6. การสอบถามความคิดเห็น
7. การวัดด้วยมาตรวัดทางจิตวิทยา
8. การ Check Portfolio
9. การสอบถามจากผู้อื่น

การประเมินผลในที่นี้คือ การตัดเกรด(อิงเกณฑ์ หรืออิงกลุ่ม)

โดยสรุป การสอนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย

1. การเตรียมสอน (แผนการสอน)
2. การสอนตามแผน
3. การประเมินผลการสอน
4. การแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพเขียนเป็นวงจรไม่รู้จบ PDCA ได้ คือ

2. ภารกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยมีอะไรบ้าง

มี 4 อย่าง คือ

1. สอนให้ผู้เรียนได้ความรู้ คิดเป็น ทำเป็นและประพฤติดี
2. ทำวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่แก่ทางวิชาการและนำกลับมาสอนลูกศิษย์
3. ใช้ความรู้ไปบริการวิชาการแก่สังคม นำความรู้จากการบริการกลับมาให้ลูกศิษย์ผ่านการสอน
4. จัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้ลูกศิษย์มาร่วมและเห็นตัวอย่างเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สรุปงานอาจารย์

- (1) สอน
- (2) วิจัย
- (3) บริการวิชาการ
- (4) ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3 สอนไปทำไม

เพื่อให้ลูกศิษย์

1. มีพัฒนาการด้านสมอง (Cognitive) ซึ่งได้แก่ มีความรู้ และคิดเป็น (คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมี
วิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดเชิงประเมินคุณค่า/คุณค่า)
2. มีพัฒนาการด้านจิตใจ (Affective จิตใจ) (ตามที่มหาวิทยาลัยและคณะระบุ) ซึ่งหมายถึง คนดี
3. มีทักษะในการปฏิบัติงาน (Skills) ซึ่งได้แก่ มีความรู้ในงานที่ทำ ทำถูกต้องตามขั้นตอนและผลงานมีคุณภาพ

สรุป

ผลการสอนรายวิชา/ทั้งหลักสูตรจะได้ลูกศิษย์/บัณฑิตที่

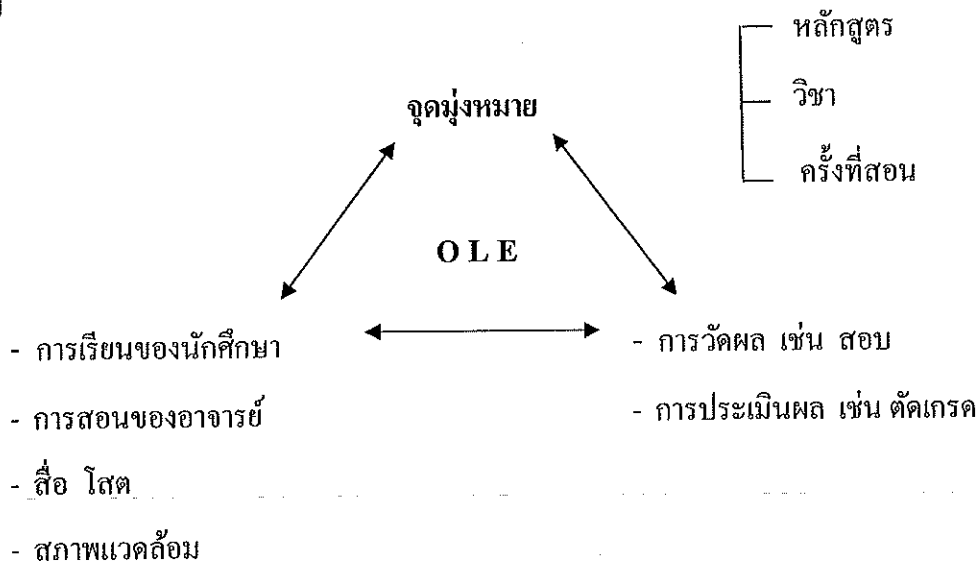
- (1) มีความรู้และความคิด
- (2) เป็นคนดี
- (3) ทำงานเป็น ทำงานได้เพื่อเป็นคนไทยที่ดี มีความรู้

4 สอนอย่างไรจึงจะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้

- 4.1 อาจารย์ต้องมีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น สอนเป็น เป็นคนดีและทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี
- 4.2 ก่อนสอน มีการวางแผนการสอนรายวิชาและรายครั้ง
- 4.3 สอนตามแผนการสอนที่วางไว้ล่วงหน้า
- 4.4 สอนเสร็จประเมินผลว่าลูกศิษย์ได้ผลตามที่ระบุไว้หรือไม่ เพราะอะไร ถ้าไม่ได้จะแก้ไขอย่างไร

5 ระบบการสอนคืออะไร

คือ วงจรไม่รู้จบ

กิจกรรม

O	L	E
1. ต้องการให้นักศึกษาคิดเป็น	?	?
2. ?	สอนแบบบรรยาย	?
3. ?	?	สอบด้วยข้อสอบปรนัย

6 ทำไมต้องทำเอกสารประกอบการสอน

6.1 คืออะไร

6.1.1 คือ เอกสารที่สะท้อนว่าอาจารย์มีการวางแผนการสอน หรือเตรียมตัวสอนเพื่อให้ลูกศิษย์บรรลุวัตถุประสงค์ และเมื่อสอนแล้วมีการประเมินว่า ลูกศิษย์บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาปรับปรุงเพิ่มเติม แก้ไขในการสอนครั้งต่อไป

6.1.2 คือ เอกสารที่ใช้ประกอบขอตำแหน่งทางวิชาการซึ่งสะท้อนผลประเมินการสอน สกอ. ระบุเกณฑ์ดังนี้

1. มีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยหัวข้อ

- 1.1 จุดมุ่งหมายของการสอน
- 1.2 มีเทคนิคการสอนแบบต่างๆ
- 1.3 เน้นผู้เรียนแสวงหาความรู้และพัฒนาองค์ความรู้
- 1.4 เน้นผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์
- 1.5 เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์กับวิชาอื่น
- 1.6 ให้ผู้เรียนมีเวลาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น
- 1.7 มีและใช้สื่อการสอน
- 1.8 สอดแทรกการทำงานร่วมกัน
- 1.9 สามารถประเมินผู้เรียนเป็น

2. ทำการสอนจริงและมีผลประเมินผู้เรียนเชิงประจักษ์(อันเนื่องจากการสอนที่มีประสิทธิภาพ)

6.2 ทำไมต้องทำ

การทำงานทุกชนิดต้องมีการวางแผนก่อนแล้วดำเนินตามแผน เมื่อทำเสร็จจึงประเมินว่าผลการสอนซึ่งวัดที่ลูกศิษย์เป็นอย่างไร ถ้าได้ผลตามที่ระบุไว้ก็ดำเนินงานซ้ำแต่ปรับให้ดีขึ้น ถ้าไม่ได้ผลระบุจุดอ่อนเพื่อแก้ไขในคราวหน้า โดยหวังว่าผู้เรียนจะได้ผลตามที่อาจารย์ตั้งใจไว้

7 การเขียนแผนการสอนรายวิชาและรายครั้ง

ประกอบด้วย

1. อ่านหลักสูตร

1.1 ระบุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่า มีบัณฑิตที่จบจะต้องมีคุณลักษณะอะไรบ้าง ปรกติจะประกอบด้วย

- (1) มีความรู้
- (2) มีความคิดแบบต่างๆ
- (3) เป็นคนดี
- (4) ปฏิบัติงานได้

1.2 ระบุวิชาและคำอธิบายรายวิชาที่จะสอน (Course Description)

1.3 พิจารณว่าเป็นวิชาของชั้นปีใด ภาคใด เพื่อให้รู้ว่าจะต้องเรียนวิชาใดมาก่อนและจะต่อยังวิชาใด (ระบุชั้นปีและภาคต้น/ปลาย)

2. อ่านคำอธิบายรายวิชาให้เข้าใจว่า ต้องการให้สอนเนื้อหาใดบ้าง

3. อ่านตัวเลขที่วงเล็บหน้าชื่อวิชา เช่น (3(3-0-9) เพื่อให้รู้ว่าเน้น

- 3.1 วิชาบรรยาย
- 3.2 วิชาสัมมนา
- 3.3 วิชาบรรยาย + ปฏิบัติ
- 3.4 วิชาปฏิบัติการอย่างเดี่ยวใน Lab
- 3.5 วิชาฝึกงานในโรงงาน
- 3.6 วิชาปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง(เป็นวิชาปีสุดท้าย)
- 3.7 วิชา โครงการ
- 3.8 อื่นๆ

4. วางแผนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะวิชาใช้หลัก O – L – E

- 4.1 Objective ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ประพฤติดี ทำงานเป็น
- 4.2 Learning ประกอบด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย(หลายๆวิธี หลายๆเทคนิค)
- 4.3 Evaluation ใช้การวัด – ประเมินผลที่หลากหลายวิธีและเป็นระยะๆ(หลายๆครั้ง)
- 4.4 ใช้สื่อการสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้
- 4.5 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มิใช่ผู้สอนเป็นสำคัญ

5. แยกเนื้อหาในคำอธิบายรายวิชาเป็นหน่วยย่อยๆหน่วยใดเรียนก่อน/หลัง หน่วยใดอาจารย์สอน หน่วยใดผู้เรียนเรียนรู้เอง
6. แบ่งเวลาสอนเป็น 3 ส่วน
 - 6.1 สัปดาห์แรก ครั้งแรกควรรใช้เพื่อทบทวนความรู้เดิม
 - 6.2 สัปดาห์ต่อมาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 6.3 ควรเว้นสัปดาห์ที่ 8 เป็นการสอบกลางภาค สัปดาห์ที่ 10 เป็นการสอบปลายภาคและส่งงาน
7. ตัวอย่างแผนการสอนรายวิชา (Course Syllabus/Course Plan)

ตัวอย่าง

1. รหัสชื่อวิชา.....หน่วยกิต.....ปีการศึกษา.....ภาคต้น/ปลาย
2. ชื่อผู้สอน.....วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....ห้อง.....
3. คำอธิบายรายวิชา (ลอกจากหลักสูตร)

.....

.....
4. จุดมุ่งหมายในการสอนเน้นว่า เรียนแล้วจะได้อะไร
 - 4.1 ได้ความรู้อะไร
 - 4.2 เกิดความคิดแบบใด
 - 4.3 เป็นคนดีตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมหาวิทยาลัย
 - 4.4 ทำอะไรเป็นบ้าง
5. รายละเอียดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายสัปดาห์

สัปดาห์ที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน+สื่อ	การวัดผล
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

ลำดับที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน+สื่อ	การวัดผล
11			
12			
13			
14			
15			
16			

6. การวัดผล (ระบุวิธีวัดผล) ตัวอย่าง

สอบย่อย 3 ครั้งๆละ 5%	รวม 15 %
สอบกลางภาค	20 %
สอบปลายภาค(สอบรวบยอด)	40 %
รายงาน 1 ฉบับ	20 %
การเข้าห้องเรียน	5 %
รวม	100%

7. การประเมินผล (การตัดเกรด) ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย เช่น

- A คือ 90 – 100%
- B+
- B
- C+
- C
- D+
- D
- F

8. เอกสาร Web วารสาร ตำรา หนังสือ

- 8.1 เอกสารที่ต้องอ่าน
- 8.2 เอกสารที่ควรอ่าน

ตัวอย่าง

แผนการสอนรายครั้ง

1. รหัสชื่อวิชา.....หน่วยกิต.....ปีการศึกษา.....ครั้งที่.....
2. ชื่อผู้สอน.....วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....ห้อง.....
3. เนื้อหาที่สอนครั้งนี้

.....

.....

4. จุดมุ่งหมายในการสอนครั้งนี้ (เน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม)

4.1 มีความรู้เรื่อง A1

4.2 คิดวิเคราะห์

4.3 ตรงต่อเวลา

5. รายละเอียดกิจกรรมการเรียนการสอน

เวลา	กิจกรรมการเรียนการสอน+สื่อ	การวัดผล
09.00 – 09.10 น.	ทดสอบก่อนเรียน	เฉลย
09.10 – 10.00 น.	บรรยายเรื่อง.....	สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
10.00 – 10.30 น.	กิจกรรม A	เฉลยผลการทำกิจกรรม
10.30 – 11.00 น.	อ่านเอกสารที่แจก	
11.00 – 11.30 น.	สรุปเนื้อหาจากเอกสาร	
11.30 – 12.00 น.	ซักถาม ระบุการเตรียมตัวเรียนครั้งต่อไป	สังเกตพฤติกรรม

8 Check List 2 9 กิจกรรม

กา ✓ หน้าข้อที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

- 1. ก่อนสอนได้อ่านหลักสูตรจนเข้าใจ
- 2. ระบุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ว่าบัณฑิตจะเป็นคนคิดแบบใด มีความรู้อะไร มีความคิดแบบใด และทำอะไรเป็น
- 3. อ่านวิชาที่ตนจะสอนจนเข้าใจในเนื้อหาแยกแยะได้ว่า อะไรคือ Concept หลัก อะไรคือ Concept รอง
- 4. รู้ว่าผู้เรียนต้องเรียนวิชาใดก่อนหลัง
- 5. แยกเนื้อหาในคำอธิบายรายวิชาได้
- 6. ใน 16 สัปดาห์รู้ว่าจะสอนอะไรก่อน – หลัง
- 7. จัดทำแผนการสอนรายวิชา
- 8. ในแผนการสอนประกอบด้วย การวัดผลก่อนเรียน การสอนด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย การมีสื่อการสอนหลายประเภท การสอนที่เน้นนักศึกษาให้นักศึกษามีเวลาทำกิจกรรม คิด ชักถาม ใช้การวัดผลหลายวิธี
- 9. หลังสอนแต่ละครั้งประเมินตนเองว่า นักศึกษาเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ก็คน จะช่วยคนที่ไม่เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไรในการสอนคราวหน้า
- 10. มีการวัดผลหรือ Check นักศึกษารายคนเป็นระยะๆ นำผลมาปรับปรุงการสอนของตนและนำผลมาปรับปรุงช่วยเหลือนักศึกษา
- 11. ใช้หลักที่ว่า อาจารย์พูด – แสดง 40% ของเวลา นักศึกษาพูด – แสดง 60% ของเวลา
- 12. ให้ Feedback ผลการเรียนรู้แก่นักศึกษาเป็นรายบุคคลเป็นระยะๆ เพื่อให้เขาพัฒนาตนเองได้
- 13. ตัดเกรดอย่างยุติธรรม โปร่งใสและเชื่อถือได้

9 กิจกรรมการจัดทำเอกสารประกอบการสอนตามรูปแบบของมหาวิทยาลัย

- 9.1 แต่ละคนนำ Notebook ซึ่งบรรจุแบบฟอร์มว่างของเอกสารประกอบการสอนมาด้วย เพื่อคีย์ข้อมูลลงในแบบฟอร์ม
- 9.2 หลังจากเข้าใจเรื่องการสอนตามหัวข้อ 7 แล้วกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มของมหาวิทยาลัย
- 9.3 นำเสนอ

กิจกรรม

การเตรียมความพร้อมเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ

1. ผลประเมินการสอน

- 1.1 แผนการสอนรายวิชา
- 1.2 แผนการสอนรายครั้ง
- 1.3 แบบประเมินผลการสอนของคณะ/มหาวิทยาลัย พร้อมผลประเมิน

2. เอกสารทางวิชาการ

- 2.1 เอกสารประกอบการสอน เช่น บทความ Sheet ตำรา หนังสือ ที่อาจารย์ใช้หรือที่ให้ให้นักศึกษาอ่าน
- 2.2 เอกสารคำสอน เอกสารอาจารย์เขียนขึ้นยังไม่สมบูรณ์ แต่เพียงพอที่จะใช้ประกอบการสอน
- 2.3 ตำราประกอบวิชาที่อาจารย์เขียนขึ้นมีเนื้อหาครบความวิชานั้นๆ
- 2.4 หนังสือที่อาจารย์เขียนขึ้นมีเนื้อหาสมบูรณ์ทันสมัย
- 2.5 รายงานวิจัยที่มีความถูกต้องตามหลักวิชาทั้งระเบียบวิธีวิจัยและเนื้อหา
- 2.6 งานอื่น เช่น งานประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์

3. กรอกแบบฟอร์ม ก.พ.อ. 03

ประมวลภาพกิจกรรม

